

Danske eksportvirksomheder og den økonomiske krise i Sydeuropa

Af Flemming von Hadeln Løve, Jon Mortensen og Michael E. Nielsen

Den internationale finanskrisen, eurokrisen og efterfølgende økonomiske afmatning ramte Grækenland, Italien, Portugal og Spanien hårdt. Det betød blandt andet, at den danske vareeksport til disse fire lande faldt med ca. 20 pct. fra 2007 til 2014. Et eksportfald der – isoleret set – kostede 10.400 arbejdspladser i Danmark.

Denne analyse undersøger, hvordan den økonomiske krise i Sydeuropa (Grækenland, Italien, Portugal og Spanien) har ramt de danske eksportvirksomheder. Er der mange virksomheder, der er blevet ramt på eksporten til Sydeuropa under krisen? Er der omvendt virksomheder, der på trods af krisen har øget deres eksport til landene? Og hvad karakteriserer disse nedgangsvirksomheder og vækstvirksomheder?

Analysens hovedkonklusioner:

- En lille kerne af virksomheder stod for en meget høj andel af eksporten til Sydeuropa. Samlet set har der de seneste år været 11-12.000 eksportvirksomheder i Danmark om året, hvoraf knap 1.200 virksomheder eksporterede til Sydeuropa i alle årene fra 2007 til 2014. Denne lille kerne af virksomheder stod for 84-90 pct. af eksportvirksomhedernes årlige samlede vareeksport til området.
- Der var flere virksomheder med nedgang end virksomheder med fremgang blandt de knap 1.200 virksomheder. Således havde 41 pct. en fremgang i eksporten til Sydeuropa på mere end 10 pct. fra 2007 til 2014, mens 52 pct. af virksomhederne tabte mere end 10 pct. af deres eksport til Sydeuropa i perioden.
- Nedgangsvirksomhedernes samlede eksportnedgang i Sydeuropa opvejedes overordnet set af en fremgang i deres eksport til resten af verden. Men det var kun nogle få branchegrupper – især maskinindustrien samt føde-, drikke- og tobaksvareindustrien – der genererede denne fremgang.
- Ifølge modelberegninger betød den mindre eksport til Sydeuropa – isoleret set – et fald i beskæftigelsen på 10.400 fuldtidsbeskæftigede (dette tal inkluderer såkaldte afledte virkninger, dvs. beskæftigelsesfaldet er fordelt både på de konkrete eksportvirksomheder og på underleverandører mv.).

Krisen i Sydeuropa

Fire store sydeuropæiske økonomier blev især ramt hårdt af krisen

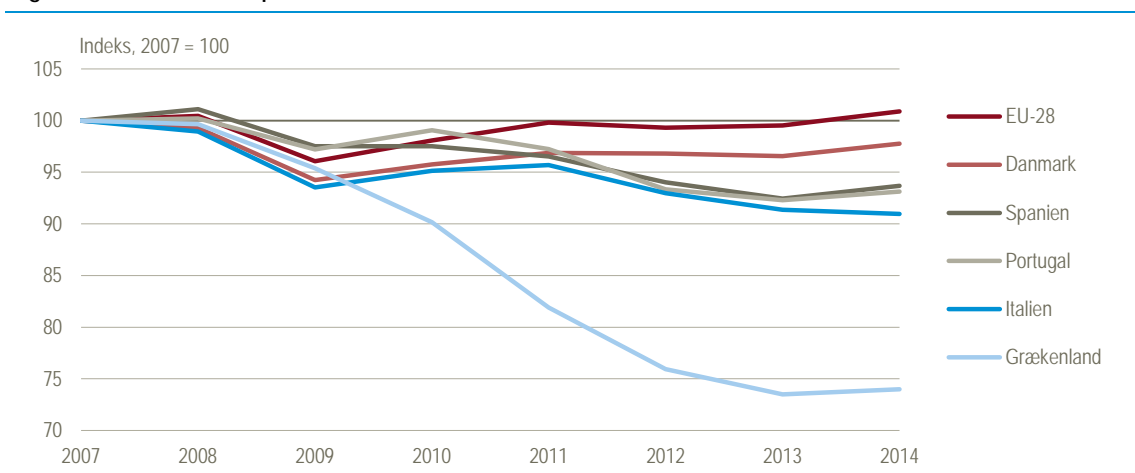
Den internationale finanskrisen i 2008 medførte en så massiv økonomisk afmatning, at den efterfølgende bredt betragtes som den største internationale økonomiske krise efter anden verdenskrig.

Krisen ramte forskelligt fra verdensdel til verdensdel og fra land til land. USA, hvor krisen havde sit udspring, er kommet relativt godt ud af krisen, og EU's samlede økonomiske aktivitet nåede i 2014 lige netop over 2007-niveauet (målt på BNP i faste priser).

De tre største økonomier i EU – Tyskland, Frankrig og Storbritannien – voksede i perioden, mens krisen var hårdere ved Grækenland, Italien, Portugal og Spanien. Det skyldtes ikke mindst euro- og gældskrisen, som førte til finansielt pres og fokus på fiskal opstramning i Sydeuropa. I resten af denne analyse omtales Grækenland, Italien, Portugal og Spanien som Sydeuropa.

Grækenlands BNP faldt således med mere end en fjerdedel fra 2007 til 2014, mens de tre andre landes BNP faldt med 6 til 9 pct. i samme periode. Til sammenligning faldt den danske økonomi også de første par år, men siden er den vokset svagt. I 2014 var det danske BNP godt 2 pct. lavere end i 2007, hvilket i høj grad kan tilskrives den lavere produktion i Nordsøen.

Figur 1 BNP i 2010-priser

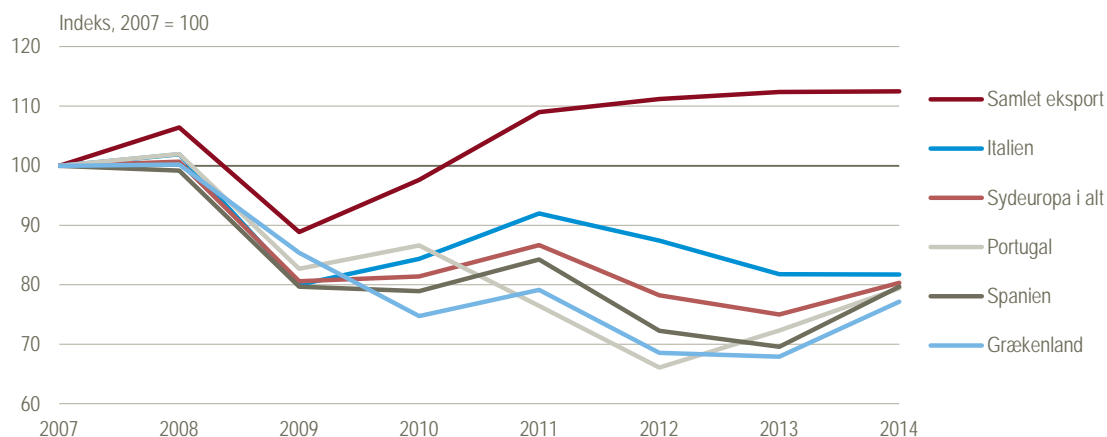

Kilde: Eurostat.

Krisen har givet de fire lande en betydeligt lavere købekraft. Grækenlands samlede vareimport faldt således med mere end 20 pct. fra 2007 til 2014, mens de andre tre landes import faldt med mellem 2 og 4 pct.

Udviklingen kan ses på den danske vareeksport til landene. Mens Danmarks samlede eksport steg med mere end ti pct. mellem 2007 og 2014, faldt eksporten til de fire lande med 20 pct. Procentvis mest til Grækenland og mindst til Italien - i faktiske tal dog mest til Italien og mindst til Portugal.

Figur 2 Udviklingen i Danmarks vareeksport til Sydeuropa

Anm.: Løbende priser

Eksportvirksomheder i Danmark

Blandt 12.000 eksportvirksomheder har 2.300 eksport af varer til Sydeuropa

Samlet set har der de seneste år været 11-12.000 eksportvirksomheder i Danmark om året, når man arbejder med definitionen og afgrænsningen i boks 1 som ses nedenfor. Blandt eksportvirksomhederne er der 2.300 virksomheder med eksport til Sydeuropa.

Afgrænsningen sigter primært mod kun at medtage de virksomheder i analysen, der kan betragtes som reelle eksportvirksomheder. Derfor frasorteres virksomheder, der enten har en meget lille eksportandel eller kun optræder sporadisk med fx et enkelt salg af ting som brugte maskiner til et firma i et andet land.

Tabel 1 Eksportvirksomheder i Danmark

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal eksportvirksomheder i alt	11 650	11 617	11 256	11 612	11 721	11 951	11 736	12 222
Eksport til hele verden (mia. kr.)	462,6	485,7	421,6	439,6	488,5	512,1	512,5	521,7
Antal eksportvirksomheder med eksport til Sydeuropa	2 319	2 293	2 268	2 293	2 322	2 294	2 278	2 315
Eksport til Sydeuropa (mia. kr.)	33,4	33,5	28,4	28,8	30,6	27,7	26,4	28,0

Anm.: Eksporttallene stemmer ikke med offentliggjorte tal i fx Statistikbanken.dk på grund af definitionerne i boks 1.

Boks 1. Definition og afgrænsning af eksportvirksomheder

Eksportvirksomheder er i denne analyse defineret som markedsmæssige virksomheder inden for ikke-finansielle byerhverv med en årlig eksport af varer, der udgør mindst 37.500 kroner og beløber sig til mindst 5 pct. af virksomhedens omsætning i året. Vareeksporten fra de virksomheder, der ikke opfylder disse betingelser, udgør 2-3 pct. af den samlede vareeksport.

Denne afgrænsning betyder, at der ikke er fuldstændig overensstemmelse mellem tallene for Danmarks eksport til Sydeuropa i denne analyse sammenlignet med tallene for udenrigshandel med varer publiceret i Statistikbanken.dk. Definitionen af eksportvirksomheder tager bl.a. udgangspunkt i Eurostats anbefalede grænseværdi (kr. 37.500) for, hvornår en virksomhed regnes som reelt eksporterende. Begrundelsen for at anvende en sådan grænseværdi er, at man i analysen ønsker at få en ren gruppe af virksomheder, der reelt er internationalt orienterede og udfører eksport af et omfang, der har betydning for virksomhedens karakter.

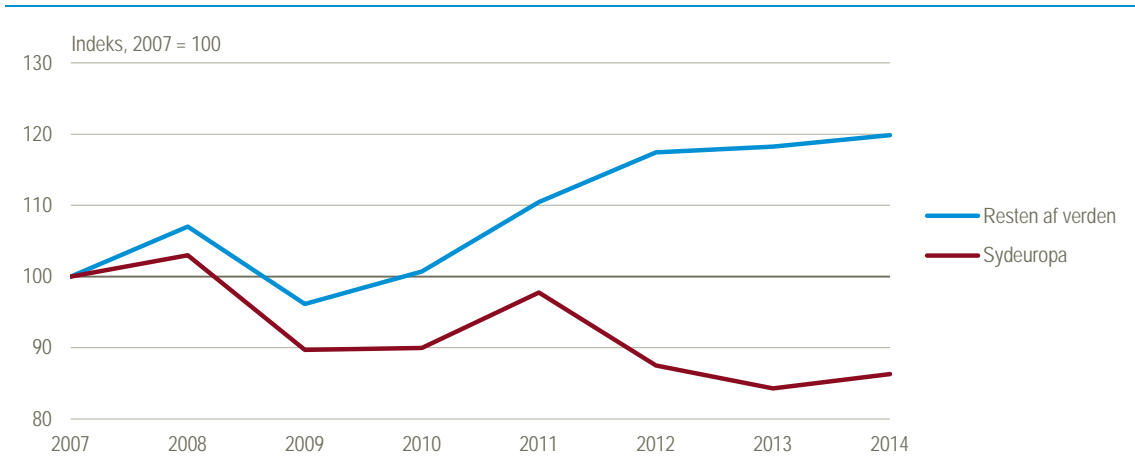
Afgrænsningen til markedsmæssige ikke-finansielle byerhverv indebærer dels, at offentlige ikke-markedsmæssige aktiviteter ikke indgår, dels at landbrug, råstofindvinding samt vand- og energiforsyning og finansielle virksomheder heller ikke indgår.

En lille kerne stod for en meget høj andel af eksporten til Sydeuropa

Blandt de ca. 2.300 virksomheder med vareeksport til Sydeuropa var der 1.174 virksomheder, som havde eksport til Sydeuropa i samtlige 8 år. Denne kerne af virksomheder stod for 84-90 pct. af eksportvirksomhedernes årlige samlede vareeksport til området.

Trods en stabil eksportmæssig tilstedeværelse i området oplevede de 1.174 virksomheder samlet set en betydelig nedgang i eksporten til Sydeuropa på 14 pct. eller små 4 mia. kr. (løbende priser) fra 2007 til 2014. Deres eksport til resten af verden steg til gengæld med små 55 mia. kr., hvilket svarer til en stigning på 20 pct.

Figur 3 Udvikling i kernegruppens eksport

Boks 2. Analysen omfatter kun vareeksport

Denne analyse omhandler danske eksportvirksomheder og eksporten til Sydeuropa, men det er vigtigt at være opmærksom på, at eksportoplysningerne kun dækker vareeksporten fra Danmark. Handel med tjenester indgår ikke i datagrundlaget, så når der tales om eksport, skal dette læses som vareeksport. Tjenesteeksporten fra Danmark er steget betydeligt de seneste 10 år og udgjorde i 2014 næsten 40 pct. af den samlede eksport fra Danmark. Når tjenesteeksporten ikke indgår her, skyldes det, at statistikken er baseret på en mindre stikprøve, hvilket gør kobling på mikro-niveau problematisk.

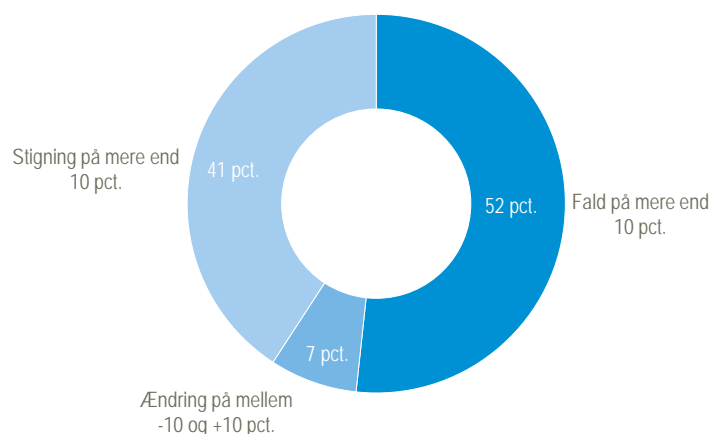
Analysen er baseret på oplysninger fra generel firmastatistik og udenrigshandel med varer, der er koblet på mikro-niveau - dvs. den enkelte virksomhed. Det er ikke al vareeksport, der kan fordeles geografisk. Virksomheder med en lille årlig EU-handel er fritaget for at indberette detaljerede oplysninger om deres internationale handel. Deres EU-interne handel kan ikke fordeles geografisk. Denne handel udgør under 5 pct. af den samlede EU-handel.

Koblingen på mikro-niveau er ikke altid lige til. Det er i langt de fleste tilfælde ukompliceret at koble oplysninger, da størstedelen af virksomheder kun har ét CVR-nummer. Udfordringerne relaterer sig især til virksomheder, der indgår i en koncernstruktur og til "flytningen" af udenrigshandels-data fra SE-nummer (momsnummer) til CVR-nummer. Vi har i videst muligt omfang tacklet disse udfordringer i analysens grunddatasæt, og "match"-kvaliteten vurderes at være høj.

Flere nedgangsvirksomheder end vækstvirksomheder i kernen

Kernen med de 1.174 virksomheder udgør ikke en homogen gruppe - hverken i forhold til eksportudvikling, størrelse eller branche. 479 virksomheder (41 pct.) havde en fremgang i eksporten til Sydeuropa på mere end 10 pct. Til gengæld tabte 607 eller 52 pct. af de 1.174 virksomheder mere end 10 pct. af deres eksport til Sydeuropa. De resterende 88 virksomheder havde en udvikling i eksporten til Sydeuropa på mellem -10 og +10 pct.

Figur 4 Fordelingen af kernen af vækst- og nedgangsvirksomheder

For størstedelen af de 1.174 virksomheder udgjorde Sydeuropa mindre end 10 pct. af virksomhedens eksport i 2007, og det var kun for 3 pct. af virksomhederne, at eksporten til de fire lande udgjorde mere end 50 pct. af virksomhedens samlede eksport. Det er generelt karakteristisk for danske eksportvirksomheder, at meget få af dem er meget afhængige af enkelte markeder.

I det følgende ser vi nærmere på de to grupper af virksomheder inden for den lille kerne på 1.174 virksomheder - de såkaldte vækstvirksomheder og nedgangsvirksomheder.

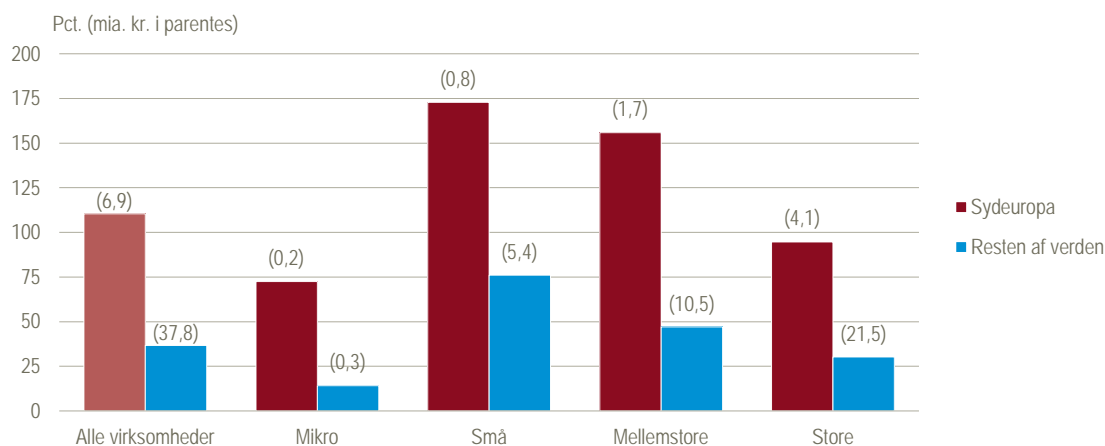
Vækstvirksomhederne

Vækstvirksomhederne klarede sig bedre i Sydeuropa end i resten af verden

Samlet set eksporterede virksomheder med vækst i eksporten til Sydeuropa mere end dobbelt så meget til Sydeuropa i 2014 som i 2007. Eksporten steg med 110 pct. svarende til en stigning på 7 mia. kr. Til sammenligning steg vækstvirksomhedernes eksport til resten af verden med 37 pct. i samme periode.

Det var de små og mellemstore, der klarede sig bedst og mere end fordoblede deres eksport til Sydeuropa, mens mikro-virksomhederne og de store vækstede under 100 pct. Også i eksporten til resten af verden klarede de små og mellemstore virksomheder sig bedst.

Figur 5 Udvikling i vækstvirksomhedernes eksport 2007-2014

Der er relativt færre vækstvirksomheder blandt de store virksomheder. Det var kun lidt mere end hver tredje (36 pct.) af de store virksomheder i den lille kerne, der øgede deres eksport til Sydeuropa med mere end 10 pct., mens 39-43 pct. af de mindre virksomheder havde vækst.

Boks 3. Virksomheds størrelse og branche

I denne analyse undersøges udviklingen for et antal virksomheder over en årrække. Selvom der kun er set på en relativt kort periode på 6 år, er der virksomheder, der ændrer størrelse eller skifter branche undervejs. Det er en udfordring, når vi gerne vil sige noget om, hvordan virksomheder i en bestemt størrelsesgruppe eller branche klarer sig over tid. Indholdet af størrelseskategorierne bliver så at sige "forurenede" af virksomheder, der skifter kategori.

I denne analyse håndteres disse udfordringer ved at "låse" den enkelte virksomhed fast i den størrelse og branche, den havde i det år, hvor den optræder første gang i analyseperioden.

Virksomhederne er inddelt i størrelsesgrupper baseret på beskæftigelsen i den enkelte virksomhed (ansatte udtrykt i årsværk). I analysen skelnes mellem følgende størrelsesgrupper:

Mikro-virksomheder: 0-9 ansatte

Små virksomheder: 10-49 ansatte

Mellemstore virksomheder: 50-249 ansatte

Store virksomheder: 250 eller flere ansatte

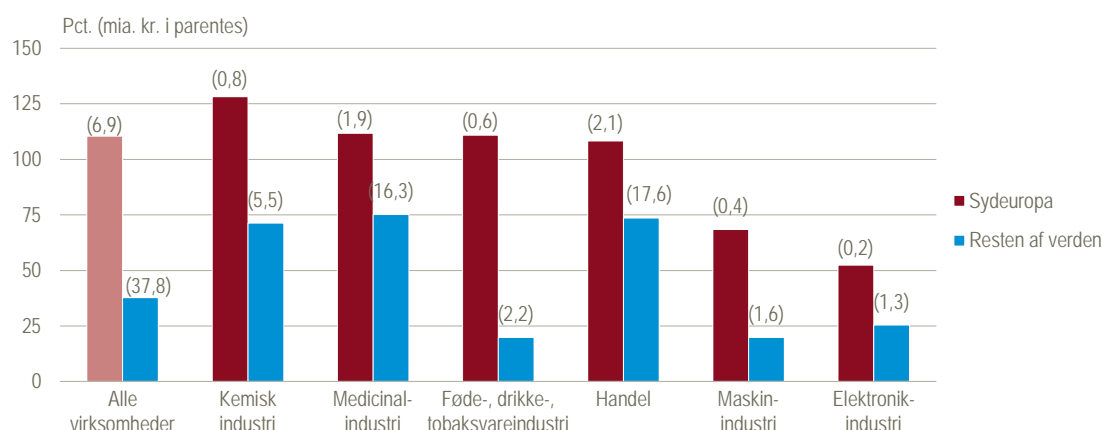
Man skal være opmærksom på, at mindre virksomheder godt kan indgå i en større koncern, fx hvis virksomheden er ejet af en udenlandsk koncern. Størrelsesinddelingen ser kun på den enkelte virksomhed og tager ikke højde for koncerntilhør og beskæftigelsen i hele koncernen.

Vækstvirksomhederne inden for medicinalindustrien og den kemiske industri klarede sig bedst

For virksomheder med vækst i eksporten til Sydeuropa gælder det, at inden for alle branchegrupper steg eksporten til Sydeuropa mere end eksporten til resten af verden.

Vækstvirksomhederne inden for medicinalindustrien og den kemiske industri klarede sig relativt bedst i Sydeuropa med vækst i eksporten på hhv. 128 og 112 pct. Vækstvirksomhederne inden for føde-, drikke- og tobaksvarerindustrien samt handel opnåede også mere end en fordobling af deres eksport til Sydeuropa i perioden. Virksomhederne inden for disse fire branchegrupper øgede samlet set deres eksport til Sydeuropa med 5,4 mia. kr. og stod således for næsten 80 pct. af virksomheder med vækstss samlede eksportfremgang i området.

Figur 6 Udvikling i vækstvirksomhedernes eksport 2007-2014

Anm.: Ikke alle brancher er medtaget i figuren. De udvalgte brancher stod for 91 pct. af vækstvirksomhedernes samlede eksport til Sydeuropa i 2007.

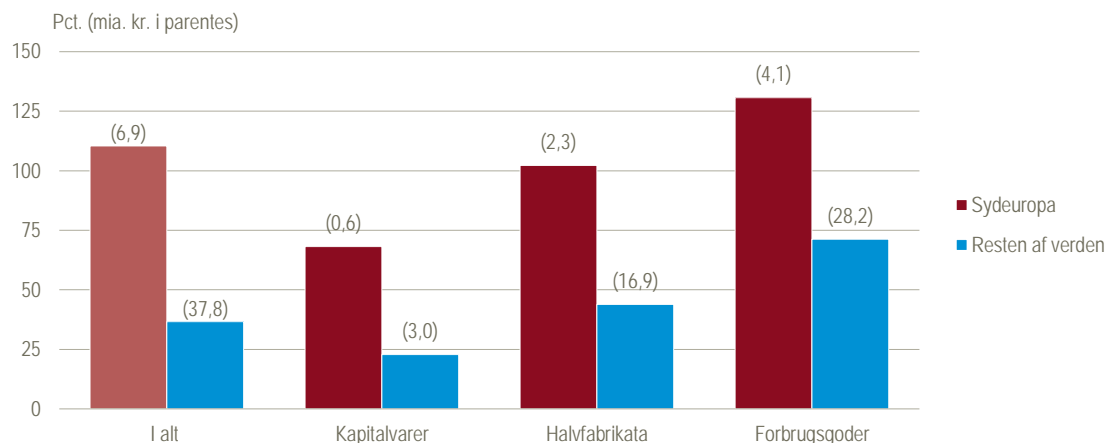
Forbrugsgoder og halvfabrikata gav vækstvirksomhederne vind i sejlene

Vækstvirksomhederne fordoblede eksporten af halvfabrikata og forbrugsgoder til Sydeuropa i perioden, mens kapitalvareeksporten steg med lidt under 70 pct. De 479 virksomheder klarede sig inden for alle tre varegrupper bedre i eksporten til Sydeuropa end til resten af verden. Halvdelen af vækstvirksomhedernes eksport til Sydeuropa bestod i 2007 af forbrugsgoder, mens 35 pct. var halvfabrikata og resten kapitalvarer.

Boks 4. Kapitalvarer, halvfabrikata og forbrugsgoder

Varer kan deles op i forskellige kategorier ud fra deres anvendelse. Varer, der anvendes til produktionen af andre varer, kaldes kapitalvarer. Maskiner, bygningsmaterialer og redskaber er eksempler på kapitalvarer. Halvfabrikata forbruges som dele i fremstillingen af andre varer (fx maskindele, pelsskind og stål). Varer, der er fremstillet til direkte forbrug, kaldes forbrugsgoder. Det kan fx være mobiltelefoner, tøj eller føde- og drikkevarer.

Figur 7 Udvikling i vækstvirksomhedernes eksport 2007-2014

Anm.: Varer af ukendt art indgår i kategorien I alt, men er ikke vist særskilt, da de kun udgør en lille andel af eksporten. Varegrupper er her BEC (Broad Economic Categories).

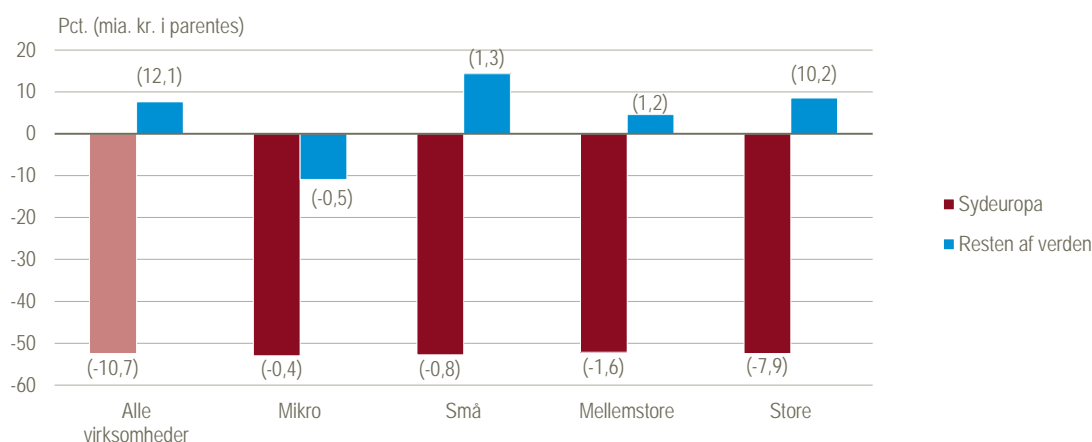
Nedgangsvirksomhederne

Nedgangsvirksomhedernes eksport til Sydeuropa halveret

De 607 virksomheder med mere end 10 pct. nedgang i eksporten til Sydeuropa tabte samlet set halvdelen af deres eksport til Sydeuropa – og halveringen ses inden for alle de fire betragtede virksomheds størrelser.

Værst gik det for mikro-virksomhederne, der oplevede den største procentvise nedgang i eksporten til Sydeuropa og også klarede sig relativt dårligst i resten af verden. Den største nedgang i kroner skal findes blandt de store virksomheder, hvis eksport til Sydeuropa faldt næsten 8 mia. kr. fra 2007 til 2014. De store virksomheder øgede dog deres eksport til resten af verden med lidt mere end 10 mia. kr. i perioden.

Figur 8 Udvikling i nedgangsvirksomhedernes eksport 2007-2014

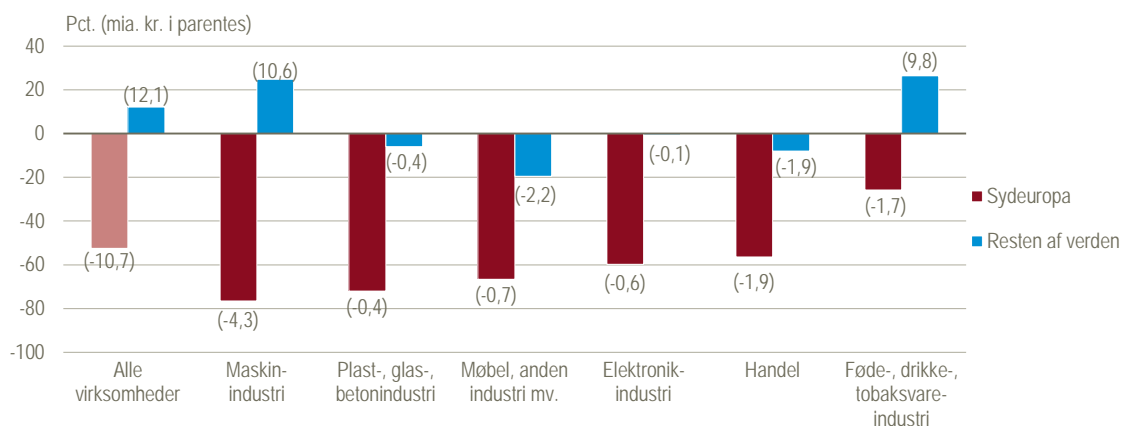
Fremgang i resten af verden koncentreret i nogle få brancher

Nedgangsvirksomhedernes samlede eksportnedgang på næsten 11 mia. kr. i Sydeuropa opvejedes overordnet set af en fremgang i eksporten til resten af verden på lidt over 12 mia. kr. Denne "opvejning" skal dog tages med et gran salt, for selvom nedgangsvirksomhederne i de

fleste brancher klarede sig bedre i resten af verden, oplevede de fleste også her en nedgang i eksporten. Det var således kun nogle få branchegrupper – især maskinindustrien samt føde-, drikke- og tobaksvareindustrien – der genererede denne fremgang i resten af verden.

Det var imidlertid også nedgangsvirkningerne inden for maskinindustrien, føde-, drikke- og tobaksvareindustrien og derudover handel, der oplevede den største eksportnedgang i Syd-europa. Samlet set var nedgangen på næsten 8 mia. kr., hvoraf maskinindustrien stod for mere end halvdelen.

Figur 9 Udvikling i nedgangsvirkningernes eksport 2007-2014

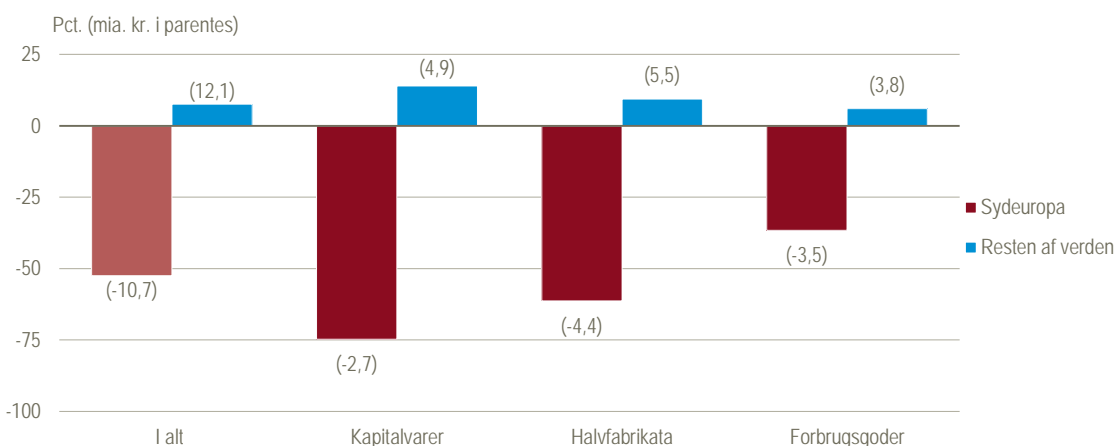
Anm.: Ikke alle brancher er medtaget i figuren. De udvalgte brancher stod for 89 pct. af nedgangsvirkningernes samlede eksport til Sydeuropa i 2007.

Eksporten af kapitalvarer faldt drastisk

Som for vækstvirksomhederne var det også for nedgangsvirkningerne kapitalvareeksporten, der udviklede sig dårligst – for virksomheder med nedgang dog med et drastisk fald på 75 pct. Det var overordnet set en konsekvens af et stærkt faldende investeringsniveau i de kriseramte økonomier, og kapitalvarer udgjorde i 2007 en betydeligt større del af nedgangs-virkningernes eksport til Sydeuropa, end det var tilfældet for vækstvirksomhedernes. Nedgangsvirkningernes eksport af kapitalvarer til resten af verden steg dog med 5 mia. kr. – væsentligt mere end nedgangen til Sydeuropa.

Eksporten af halvfabrikata blev også mere end halveret og udgjorde det største fald i absolutte tal.

Figur 10 Nedgangsvirkningernes eksport 2007-2014

Anm.: Varer af ukendt art indgår i "I alt", men er ikke vist særskilt, da de kun udgør en lille andel af eksporten. Varegrupper er her BEC (Broad Economic Categories).

Den hjemlige beskæftigelsesudvikling

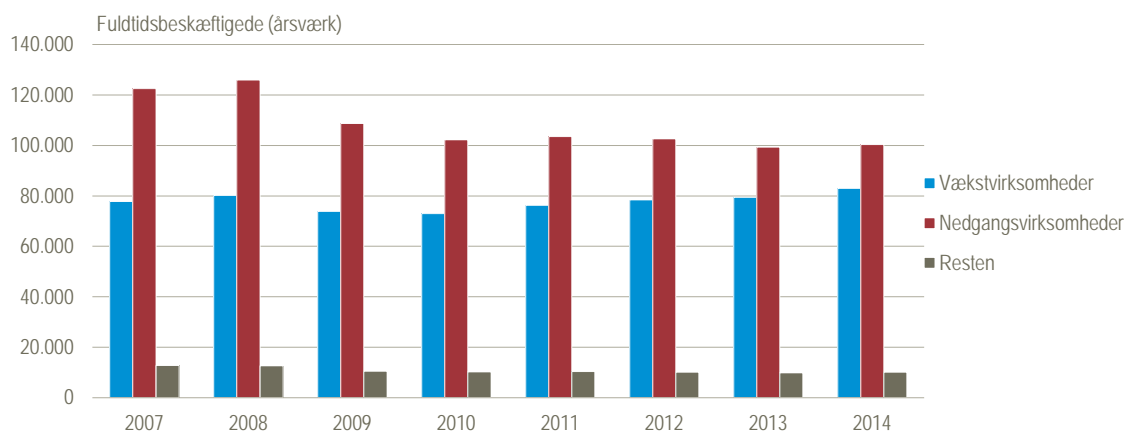
Stort fald i beskæftigelsen

Vender vi blikket mod den hjemlige beskæftigelse, faldt den med 141.000 fuldtidsbeskæftigede (årsværk) i den private sektor¹ fra 2007 til 2014. Det svarer til et fald på knap 11 pct., som særligt fandt sted i begyndelsen af perioden.

Blandt de 1.174 virksomheder med eksport til Sydeuropa i alle årene faldt beskæftigelsen med 20.000 årsværk fra 213.000 i 2007 til 193.000 i 2014 svarende til et fald på lidt over 9 pct. Faldet kan primært henføres til beskæftigelsesudviklingen i de 607 virksomheder, der oplevede en nedgang i eksporten til Sydeuropa på mere end 10 pct. Her faldt beskæftigelsen samlet med lidt mere end 22.000 årsværk. Selvom man må antage, at udviklingen i eksporten til Sydeuropa var et vigtigt forhold i forbindelse med faldet i beskæftigelsen, er det vigtigt at bemærke, at også andre forhold kan have påvirket disse virksomheder.

I kernegruppen stod de store og mellemstore nedgangsvirksomheder for stort set hele nedgangen med fald på hhv. 17.000 og 5.000 årsværk, mens mikro-virksomhederne øgede beskæftigelsen (i faktiske tal dog kun et mindre antal årsværk).

Figur 11 Beskæftigelsesudvikling i kernegruppen

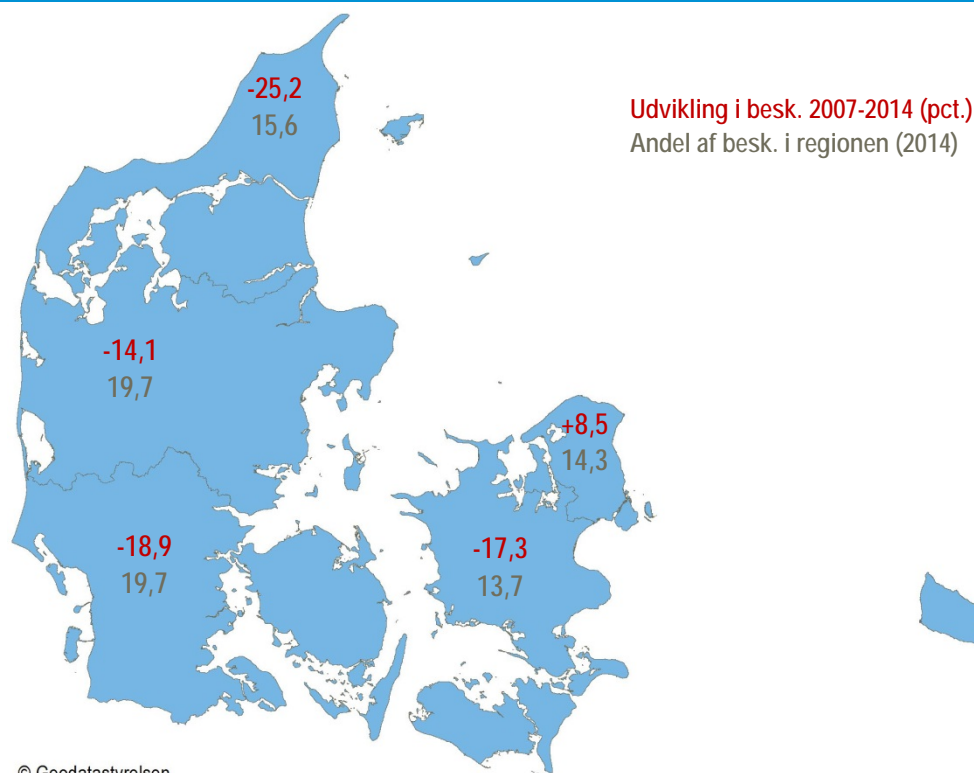
Størst fald i Region Nordjylland

Hvis beskæftigelsen i kernegruppens virksomheder fordeles på de fem danske regioner ud fra oplysninger om beskæftigelsen på virksomhedernes arbejdssteder, ses det, at kernegruppens beskæftigelse i krisen faldt relativt mest i Region Nordjylland, og at den kun steg i Region Hovedstaden.

Det ses også, at virksomheder i kernegruppen stod for omkring 14 pct. af den samlede beskæftigelse i den private sektor i hhv. Region Sjælland og Hovedstaden i 2014, mens andelen var på næsten 20 pct. i Region Midtjylland og Syddanmark.

¹ Opgørelsen omfatter kun de såkaldte ikke-finansielle private byerhverv. Det betyder, at landbrug, råstofudvinding samt vand- og energiforsyning og finansielle virksomheder ikke er med i opgørelsen.

Figur 12 Beskæftigelse i kernegruppen. Efter regioner

Stort fald i beskæftigelsen knyttet til eksporten til Sydeuropa

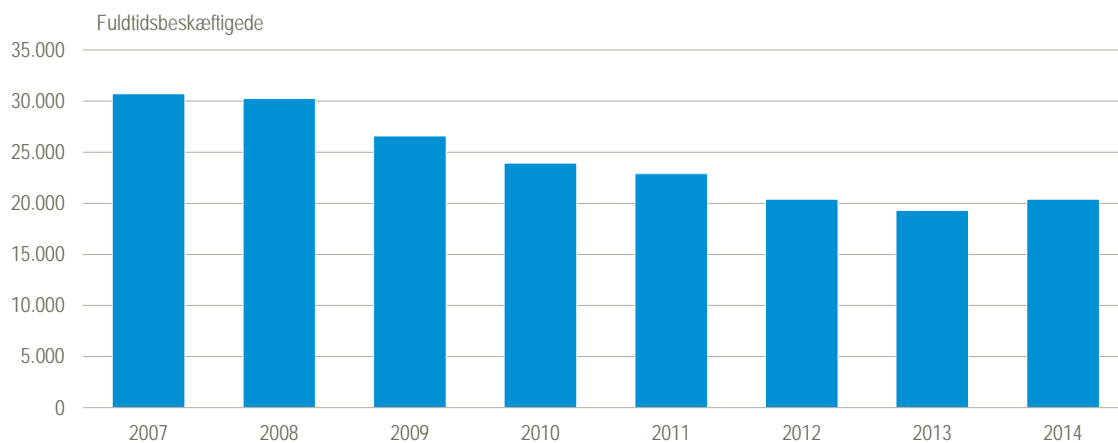
Ovenfor er der set på de direkte tal for beskæftigelsen i eksportvirksomhederne i kernegruppen. Som nævnt ovenfor afspejler disse tal imidlertid *ikke* kun ændringer i beskæftigelsen knyttet til eksporten til Sydeuropa, men også ændringer knyttet til en række andre forhold såsom ændringer i den hjemlige efterspørgsel og i eksporten til andre områder.

Der er derfor foretaget nogle modelberegninger af de ændringer i beskæftigelsen, som kan knyttes specifikt til eksporten til Sydeuropa. Beregningerne viser, at der i 2014 var 10.400 færre fuldtidsbeskæftigede knyttet til eksporten til Sydeuropa, end det var tilfældet i 2007.

En stor del af beskæftigelsesfaldet ligger direkte i de eksporterende virksomheder - særligt inden for industrien. Men der var også fald i beskæftigelsen i andre erhverv på grund af afledte effekter. De afledte effekter omfatter fx et fald i beskæftigelsen i landbruget som følge af en mindre eksport af kødprodukter fra slagterierne, som også giver et fald i beskæftigelsen i transportbranchen. De afledte effekter findes især inden for de primære erhverv og forskellige typer serviceerhverv.

Det skal bemærkes, at det beregnede fald i beskæftigelsen ikke kun skyldes den lavere eksport. Modelberegningerne tager nemlig også hensyn til, at der i perioden er indført ny teknologi, som bidrager til ændrede produktionsmetoder og stigende produktivitet, der kan have påvirket beskæftigelsen i de eksporterende virksomheder. Derimod inddrager beregningerne ikke de videre effekter i økonomien som følge af de reducerede indkomster forårsaget af tilbageslaget i eksporten til Sydeuropa.

Figur 13 Estimeret beskæftigelse (direkte og indirekte) knyttet til Sydeuropa-eksporten

Boks 5. Beregning af direkte og indirekte beskæftigelse

Modelberegningen er foretaget med en input-output model på basis af eksporttal (løbende priser) for de eksporterende virksomheder fordelt på nationalregnskabet 117 branchegruppering. Input-output-tabeller belyser sammenhænge mellem import, produktion og anvendelser i økonomien og er tæt knyttet til Nationalregnskabet. Med en række antagelser kan man bruge tabellerne til modelberegninger af sammenhænge i økonomien. Du kan læse mere om input-output-tabellerne på [Danmarks Statistiks hjemmeside](#).

Beregningen af den estimerede beskæftigelse knyttet til eksporten til Sydeuropa er foretaget på basis af eksporttal (løbende priser) for de eksporterende virksomheder. I forbindelse med input-outputberegningen er langt den største del af eksporten fra engros- og detailhandelsbrancherne flyttet ud på de brancher, hvor varerne er produceret. Kun selve engros- og detailavancerne er bibeholdt i disse brancher. Der er beregnet avanceprocenter for eksporten, som er brugt til at flytte næsten 90 pct. af eksporten fra engroshandel ud på de brancher, hvor varerne er produceret.

Der er beregnet en re-eksport procent for de enkelte brancher, som er brugt til at reducere de grundlæggende eksporttal i beregningen, da det antages, at der ikke er nogen dansk beskæftigelseseffekt af re-eksporten.

Udvikling i eksport og beskæftigelse kan også skyldes outsourcing

Det faktiske fald i eksporten og beskæftigelsen i eksportvirksomhederne skyldes til dels outsourcing. Internationalt orienterede virksomheder er typisk mere aktive i forhold til at omorganisere produktion og aktiviteter på tværs af landegrænser end mere hjemligt orienterede virksomheder. Derfor kan en del af den tabte eksport til Sydeuropa og den hjemlige beskæftigelsesnedgang skyldes, at nedgangsvirksomhederne har flyttet mere produktion ud af Danmark, end vækstvirksomhederne har.

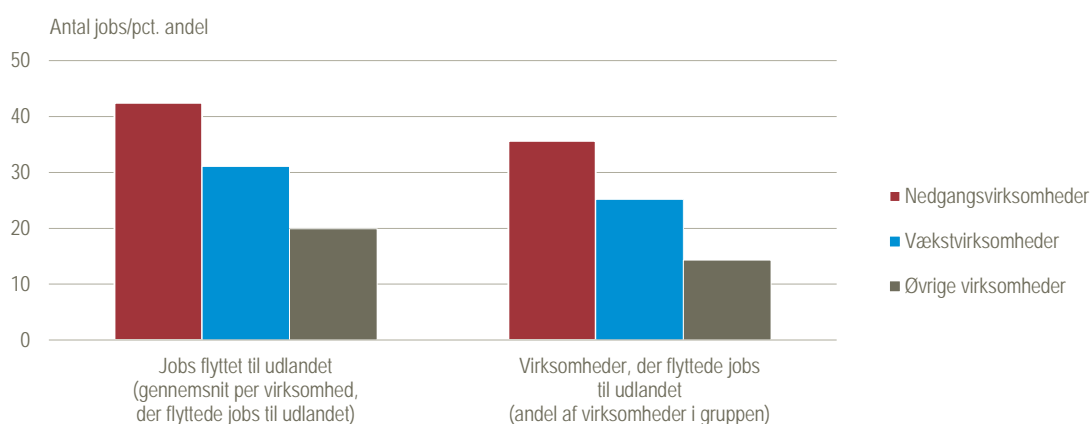
Kobles oplysninger om nedgangsvirksomhederne og vækstvirksomhederne med data fra en undersøgelse om virksomhedernes internationale outsourcing, ses det, at en større andel af virksomheder med nedgang har flyttet produktion ud af Danmark i perioden 2009-2011, end det er tilfældet for virksomheder med vækst. Samtidigt er antallet af udflyttede jobs blandt nedgangsvirksomhederne betydeligt højere.

Ifølge undersøgelsen blev der fra 2009 til 2011 samlet set flyttet 19.000 jobs ud af Danmark. Af de 479 vækstvirksomheder var 314 virksomheder i undersøgelsen, og af disse flyttede 79 virksomheder 2.500 jobs til udlandet. Af de 607 nedgangsvirksomheder var 390 virksomheder i undersøgelsen, og 139 af disse virksomheder flyttede i alt 5.900 jobs til udlandet.²

² Eftersom undersøgelsen af outsourcing kun omfatter virksomheder med mindst 50 ansatte (og inden for industrien og udvalgte vidensbrancher 20 ansatte), er ikke alle virksomhederne i kernegruppen inkluderet. De 2.500 outsourcete job hos vækstvirksomhederne og de 5.900 outsourcete job hos nedgangsvirksomhederne er derfor ikke det totale antal, men de kan give et indtryk af det samlede omfang.

Det svarer til, at 25 pct. af vækstvirksomhederne outsourcede jobs til udlandet mod 36 pct. af nedgangsvirksomhederne. Virksomheder med vækst flyttede i gennemsnit lidt over 30 jobs ud af Danmark, mens virksomheder med nedgang i gennemsnit flyttede lidt over 42 jobs ud.

Figur 14 International outsourcing 2009-2011

Boks 6. Undersøgelse af danske virksomheders internationale organisering og outsourcing i 2009-2011

Danmarks Statistik gennemførte i 2012 en undersøgelse af danske virksomheders internationale organisering og outsourcing fra 2009 til 2011. Undersøgelsen dækker alle virksomheder med 20 eller flere ansatte inden for de private byerhverv- inklusiv den finansielle sektor.

Undersøgelsen er en del af et større europæisk arbejde, delvist finansieret af Eurostat, med at belyse globale værdikæder og international sourcing. Undersøgelsen er gennemført af i alt 14 nationale statistikkontorer. Danmarks Statistik har koordineret udviklingen af spørgeskemaets indhold og gennemførelsen af undersøgelsen i Europa. Du kan læse mere om undersøgelsen på [Danmark Statistiks hjemmeside](#).